

OBSAH

Předmluva	11

Díl I – Pojem a vývoj právní filozofie

1 Pojem právní filozofie	13

2 Vývoj právní filozofie	15

2.1 Vývoj přirozenoprávní filozofie	15

2.1.1 Sofisté	15

2.1.2 Platón	16

2.1.3 Aristoteles	17

2.1.4 Cicero	20

2.1.5 Tomáš Akvinský a teokracie	21

2.1.6 Recepce římského práva, glosátoři	23

2.1.7 Přirozenoprávní filozofie a učení v českých zemích	25

2.1.8 Přirozenoprávní škola 17. a 18. století	26

2.1.9 Konec přirozenoprávních teorií	31

2.2 Vývoj pozitivněprávní teorie	32

2.2.1 Právní exegeze ve Francii	34

2.2.2 Historickoprávní škola v Německu	34

2.2.3 Analytický právní pozitivismus v Anglii	36

2.2.4 Normativní teorie práva	38

2.2.5 Pokračovatelé teorií pozitivního práva	40

2.2.6 Marxistická koncepce práva	42

Díl II – Právo

1 Pojem a význam práva	44

1.1 Pojem práva	44

1.2 Význam práva	45

1.3 Právní vědomí	46

1.4 Právo a moc	47

1.5 Právo a morálka	48

1.6 Právo a spravedlnost	49

1.7 Právo a svoboda	51

1.8 Právo jako věda	52

1.9 Právo a stát	53

1.10 Typy právní kultury	53

2	Prameny práva	55
2.1	Obecně o soustavě pramenů práva	55
2.1.1	Právo psané a nepsané	56
2.1.2	Normativní právní akty	56
2.1.3	Precedenty	59
2.1.4	Právní obyčeje	59
2.1.5	Normativní smlouvy	60
2.1.6	Obecné právní zásady	60
2.1.7	Jurisprudence	61
2.2	Prameny práva v ČR	62
2.2.1	Soustava pramenů práva v ČR	62
2.2.2	Normativní akty	62
2.2.2.1	Zákony a ústavní zákony	63
2.2.2.2	Zákonná opatření Senátu PČR	66
2.2.2.3	Podzákonné právní akty	66
2.2.2.4	Mezinárodní smlouvy	67
2.2.3	Rozhodnutí Ústavního soudu ČR	68
2.2.4	Sbírka zákonů	69
3	Právní normy	70
3.1	Pojem právní normy	70
3.2	Struktura právních norem	70
3.3	Druhy právních norem	73
3.4	Platnost a působnost právních norem	76
3.4.1	Časová působnost právní normy (účinnost)	77
3.4.2	Prostorová působnost právní normy	78
3.4.3	Osobní a věcná působnost právní normy	79
4	Systém práva	81
4.1	Právo mezinárodní, evropské a vnitrostátní	81
4.1.1	Mezinárodní právo	81
4.1.2	Právo Evropské unie	83
4.1.3	Vnitrostátní právo	86
4.2	Právo veřejné a soukromé	86
4.2.1	Právo veřejné	87
4.2.2	Právo soukromé	88
4.2.3	Právo se smíšenou povahou	89
4.3	Právo hmotné a procesní	89
5	Právní poměry	90
5.1	Subjektivní právo	90
5.2	Právní poměry – pojem, předpoklady a prvky	91
5.2.1	Právní skutečnosti	91

5.2.1.1	Právní jednání	93
5.2.1.2	Protiprávní jednání (delikty)	100
5.2.1.3	Individuální právní akty konstitutivní povahy	102
5.2.1.4	Právní události	102
5.2.1.5	Čas jako právní skutečnost	102
5.2.1.6	Protiprávní stavy	106
5.2.2	Prvky právních poměrů	106
5.2.2.1	Subjekty právních poměrů	106
5.2.2.2	Obsah právních poměrů	110
5.2.2.3	Objekt právních poměrů	111
5.3	Druhy právních poměrů	112
5.3.1	Obecná charakteristika druhů právních poměrů	112
5.3.2	Soukromoprávní a veřejnoprávní poměry	113
5.3.3	Závazky	114
5.3.4	Absolutní majetková práva	114
5.4	Věcná práva	115
5.4.1	Pojem a charakteristika věcných práv	115
5.4.2	Právo vlastnické	117
5.4.2.1	Pojem vlastnického práva	117
5.4.2.2	Nabývání vlastnického práva	118
5.4.2.3	Obsah vlastnického práva	122
5.4.2.4	Omezení vlastnického práva	123
5.4.2.5	Ochrana vlastnického práva	125
5.4.2.6	Zánik vlastnického práva	126
5.4.3	Držba	127
5.4.3.1	Pojem držba	127
5.4.3.2	Vydržení	128
5.4.4	Spoluvlastnictví	128
5.4.4.1	Podílové spoluvlastnictví	129
5.4.4.2	Bytové spoluvlastnictví	131
5.4.4.3	Přídavné spoluvlastnictví	131
5.4.4.4	Společenství jmění	132
5.4.5	Práva k věci cizí	139
5.4.5.1	Zástavní právo	139
5.4.5.2	Zadržovací právo	147
5.4.5.3	Věcná břemena	148
5.4.6	Správa cizího majetku	152
5.4.6.1	Svěrenský fond	154
5.4.7	Právo stavby	155
5.4.8	Další věcná práva k věci cizí	155

6 Aplikace práva	156
6.1 Obecně o aplikaci práva	156
6.1.1 Proces aplikace práva	156
6.1.2 Individuální právní akty	157
6.1.3 Jiná činnost orgánů veřejné moci	158
6.1.4 Uvážení orgánu veřejné moci při aplikaci právní normy	159
6.2 Občanské soudní řízení	159
6.2.1 Prameny právní úpravy civilního procesu	159
6.2.2 Základní principy civilního procesu	163
6.2.3 Subjekty civilního procesu	168
6.2.4 Podmínky řízení	171
6.2.4.1 Pravomoc soudu	171
6.2.4.2 Příslušnost soudu	172
6.2.4.3 Způsobilost být účastníkem řízení	174
6.2.4.4 Procesní způsobilost	174
6.2.4.5 Zastoupení procesně nezpůsobilého účastníka řízení	175
6.2.4.6 Aktivní a pasivní věcná legitimace v občanském soudním řízení	175
6.2.4.7 Žaloba	175
6.2.5 Řízení v prvním stupni	178
6.2.5.1 Zahájení řízení	178
6.2.5.2 Průběh řízení	179
6.2.6 Rozhodnutí soudu	182
6.2.6.1 Rozsudek	183
6.2.6.2 Usnesení	187
6.2.6.3 Platební rozkaz	187
6.2.6.4 Elektronický platební rozkaz	188
6.2.6.5 Evropský platební rozkaz	188
6.2.6.6 Směnečný a šekový platební rozkaz	189
6.2.7 Opravné řízení	189
6.2.7.1 Řádné opravné prostředky – odvolání	190
6.2.7.2 Mimořádné opravné prostředky	192
6.2.8 Řízení exekuční (výkon rozhodnutí)	196
6.2.8.1 Exekuční titul	196
6.2.8.2 Způsoby provedení výkonu rozhodnutí	197
6.2.8.3 Ochrana třetích osob	198
6.3 Trestní právo procesní	199
6.4 Správní řízení	199
6.5 Výklad (interpretace) práva	199
6.5.1 Pojem	199
6.5.2 Výklad práva podle subjektu, který výklad provádí	200
6.5.3 Výklad práva podle metody a způsobu výkladu	201

6.5.4	Výklad práva podle poměru smyslu právní normy a jejího slovního vyjádření	205
6.6	Použití analogie v právu	206
7	Zákonnost	208
7.1	Pojem a záruky zákonnosti	208
7.2	Systém právních záruk zákonnosti v ČR.....	209
7.2.1	Náprava vadných právních aktů	209
7.2.2	Neplatnost právních jednání	211
7.2.3	Dozor a kontrola	211
7.2.4	Rozhodování sporů	211
7.2.5	Donucení	212
7.2.6	Odpovědnost v právu (právní odpovědnost).....	212
8	Právní odpovědnost	213
8.1	Pojem odpovědnosti jako sociálního jevu	213
8.2	Obecně o právní odpovědnosti	213
8.3	Funkce právní odpovědnosti	214
8.3.1	Preventivní funkce právní odpovědnosti	214
8.3.2	Reparační funkce právní odpovědnosti	215
8.3.3	Represivní funkce právní odpovědnosti	215
8.4	Předpoklady vzniku právní odpovědnosti	216
8.4.1	Protiprávní jednání a protiprávní stav v právní odpovědnosti	216
8.4.2	Protiprávní jednání a právní odpovědnost	216
8.4.2.1	Protiprávní stav a právní odpovědnost	219
8.4.3	Negativní důsledek protiprávního jednání (stavu)	220
8.4.4	Kauzální nexus	220
8.4.5	Zavinění v právní odpovědnosti	220
8.5	Druhy právní odpovědnosti	221
8.5.1	Odpovědnost podle charakteru společenských vztahů, k jejichž ochraně slouží	221
8.5.2	Odpovědnost podle předpokladů jejího vzniku	221
8.5.2.1	Subjektivní odpovědnost	222
8.5.2.2	Objektivní odpovědnost	222
8.5.3	Odpovědnost podle toho, kdo nese nepříznivé právní následky	222
8.5.4	Odpovědnost podle způsobu realizace	223
8.5.5	Závazková a mimozávazková odpovědnost	223
9	Trestní odpovědnost.....	224
9.1	Trestný čin a jeho znaky	224
9.1.1	Pojem trestného činu	224
9.1.2	Skutková podstata trestného činu	225
9.1.2.1	Objekt trestného činu.....	225

9.1.2.2	Objektivní stránka trestného činu	225
9.1.2.3	Subjekt trestného činu	226
9.1.2.4	Subjektivní stránka trestného činu	226
9.1.3	Vývojová stadia trestného činu	227
9.1.3.1	Obecný výklad	227
9.1.3.2	Příprava trestného činu	227
9.1.3.3	Pokus trestného činu	228
9.1.3.4	Zánik trestnosti přípravy a pokusu	228
9.1.4	Trestná součinnost	228
9.1.4.1	Pojem	228
9.1.4.2	Spolupachatelství	229
9.1.4.3	Účastenství	229
9.1.5	Okolnosti vylučující protiprávnost činu	230
9.1.5.1	Obecný výklad	230
9.1.5.2	Nutná obrana	230
9.1.5.3	Krajní nouze	230
9.1.5.4	Ostatní okolnosti vylučující protiprávnost činu	231
9.1.5.5	Zánik trestnosti	231
9.2	Tresty	232
9.2.1	Pojem trestu, účel a druhy trestů	232
9.2.2	Nepodmíněný trest odnětí svobody	233
9.2.3	Podmíněný trest odnětí svobody	233
9.2.4	Peněžitý trest	233
9.2.5	Výměra peněžitého trestu	233
9.2.6	Obecně prospěšné práce	233
9.2.7	Zákaz činnosti	234
9.2.8	Zákaz pobytu	234
9.2.9	Vyhoštění	234
9.2.10	Propadnutí věci	234
9.2.11	Propadnutí majetku	235
9.2.12	Ztráta čestných titulů a vyznamenání	235
9.2.13	Ztráta vojenské hodnosti	235
9.2.14	Domácí vězení	235
9.2.15	Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce	236
9.3	Ochranná opatření	236
9.3.1	Pojem a význam ochranných opatření	236
9.3.2	Druhy ochranných opatření	236
10	Právní služby v České republice	238
10.1	Pojem právní služba	238
10.2	Advokáti	238
10.3	Notáři	240

11 Stát, jeho podstata, vývoj, znaky a funkce	242
11.1 Vznik státu	242
11.2 Znaky státu	245
11.2.1 Státní moc	245
11.2.2 Územní organizace obyvatelstva	247
11.2.3 Státní suverenita a výlučnost	248
11.2.4 Další znaky státu	248
11.3 Funkce státu	249
11.4 Formy státu	249
11.4.1 Formy vlády	249
11.4.1.1 Vztahy obyvatelstva ke státní moci	250
11.4.1.2 Povaha a složení nejvyšších státních orgánů	254
11.4.2 Učlenění státu	257
11.4.2.1 Unitární stát	257
11.4.2.2 Složené státy	257
11.4.2.3 Jiné typy států	257
11.4.3 Státní režim	258
11.4.3.1 Demokratický státní režim	258
11.4.3.2 Nedomokratický státní režim	258
12 Struktura státní moci v České republice	259
12.1 Prezident ČR	259
12.2 Parlament ČR	261
12.3 Vláda ČR	263
12.4 Soudnictví v ČR	264
12.4.1 Soudy v ČR	264
12.4.2 Soudci, přísedící a justiční čekatelé	266
12.4.2.1 Soudci	266
12.4.2.2 Přísedící	266
12.4.2.3 Justiční čekatelé	267
12.5 Státní zastupitelství	267
12.5.1 Obecně	267
12.5.2 Soustava státních zastupitelství	267
13 Základní práva a svobody	269
13.1 Základní lidská práva a svobody	269
13.1.1 Právo na život	269
13.1.2 Nedotknutelnost osoby a jejího soukromí	270
13.2 Osobní svobody	270
13.2.1 Ochrana proti nuceným pracím a službám	270
13.2.2 Nedotknutelnost vlastnictví	271
13.2.3 Další práva osobního charakteru	271

13.3 Politická práva	271
13.3.1 Svoboda projevu	271
13.3.2 Svoboda sdružovací	272
13.3.3 Právo shromažďovací	272
13.3.4 Právo petiční	272
13.3.5 Právo volební	273
13.4 Hospodářská, sociální a kulturní práva občanů ČR	273
13.4.1 Právo na svobodnou volbu povolání, podnikání a další práva	273
13.4.2 Právo na zabezpečení	273
13.4.3 Ochrana zdraví	273
13.4.4 Ochrana rodiny	274
13.4.5 Právo na vzdělání	274
13.4.6 Další práva	274
13.5 Práva národnostních a etnických menšin	274
13.6 Nabývání a pozbývání státního občanství ČR	274
13.6.1 Nabývání státního občanství	275
13.6.2 Pozbývání státního občanství	277
14 Cizinci a uprchlíci	278
14.1 Cizinci	278
14.2 Uprchlíci	278
15 Orgány a právo Evropské unie	279
15.1 Orgány Evropské unie	279
15.2 Prameny práva Evropské unie	283
15.2.1 Členění pramenů práva Evropské unie	283
15.2.2 Vztah práva Evropské unie k právním řádům členských států Evropské unie	284
Summary	286
Literatura	287
O autorech	288
Věcný rejstřík	290